

Az álomlátó

Fábris Anna (szerk.): Az élet álom.
In memoriam Krúdy Gyula

„Megöltek: boncoltassál fel” – írta anyjának reszkető kézzel Krúdy Gyula a Liget Szanatóriumából 1926-ban, amikor súlyos szívpanaszai-val először kezelték az intézetben. Azt hiszem, ez a legmeglepőbb idézet abból a Krúdyról szóló visszaemlékezéseket, tanulmányokat közlő kötetből, amely tőle is közread néhány vallo-mást. Fábris Anna válogatta a szemelvényeket, Krúdy kutatója, legjobb értőinek egyike.

Négy nagyobb szakaszra osztja fel az álomlátó életét: születéstől az érett Krúdy jelentke-zéséig, vagyis a Szindbád-alterego megtalálásáig, a tízes évek elejéig. Ezt követi a háborúval meg-peccsételt évtized munkásságának feltárása a '18-'19-es forradalmakig, majd pedig a halálig, 1933-ig terjedő időszak felelevenítése. S mivel halhatatlanról van szó, a temetéstől máig nyúló idő a negyedik „élet”-korszak. Az utóélet, úgy-mond.

Majdnem mindenki szerepel a kötetben, aki fontosat írt, mondott Krúdyról. Az ifjúkort Szabó Ede ismert könyvéből vett szemelvény idézi fel, házasságait az író lányainak művei: az első Mária, a másodikat Zsuzsa kötete. De megszólalnak Krúdy asztalának beavatottjai, Cholnoky László, Bródy, Ady, Révész, Kárpáti, Kellér Andor és Márai. És asztalon kívüliek: Kosztolányi (ki az utolsó években segítette Krúdyt némi pénzforráshoz a Rothermer-díjjal), Karinthy, Móricz, sőt Kassák, Örkény, Füst. És Cs. Szabó, és Féja.

A legnagyobb irodalmi vesézők próbálják tehát megelni az író titkát. Ami természetesen nem sikerülhet. De nem sikerült ez a Tóbiás Áron-féle sokkal nagyobb emlékkötetnek, a Krúdy világának sem, amely szintén most, a

Krúdy Gyula Zsuzsa lányával, 1932-ben

125. éves születési évfordulón jelent meg új kiadásban. Szép igazságok fogalmazódnak meg amúgy művészetéről. Hasonlítják Cervanteshez, Rabelais-hez. Kassák szlavos bánatot érez hangulataiban. Füst szerint az állati léte emelte hősvivé, csábítóvá az evés kultuszával. Cs. Szabó a Nagy Bomlás krónikásának tekinti, aki az időszerkezet lírai feloldásával olyat talált ki, mint a

nagy nyugati Bergson-tanítványok. De ki tud róla a nagyvilágban? Illés Endre fejtegeti, hogy „háromemeletes hasonlatait” nem élveznék nyugaton, s Márai szerint is ő a legjobban nyelvünkbe zárt írónk. Mert szó alatti hangulatait csak magyar érti meg.

Ha még megérti. (Nap, 334 oldal, 2200 forint)
CSORDÁS LAJOS